

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 2/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de facare publicare.

Nr. 10.

Brasiovu 14/2 Februaru

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Romanii in politica.

II.

Scimu bine, ca romanii numai dela an. 1848 au inceputu a face politica. Incerarile unoru episcopi romani a usurá s6rtea, a rumpe sclavi'a romaniloru pre cale paciuita, — 6ra a lui Hora si consorti a frange tirani'a domniloru prin sabia si focu — nu ne indreptatescu a dice, ca romanii pre acele tempuri au facutu politica.

Ei sermanii instruiti de preutii loru idioti: „ca t6te domniile suntu dela Dumnedieu“ facea si suferia, necunoscundu alt'a dorere mai mare decatu, c6 se li se mai usiureze robot'a, ajunsu a fi nesuferibile, precum si de a se impuciná celelalte dajdii ajunse a fi nesuportabile; -si nu a li se mai rapi fetiorii la militia, cari, dupa cum scimu, pre tempurile acele se prindea cu funea (latiulu) si se leg6 cu lantiulu, cum se prindu astadi canii prin stratele orasielor! Nobilimea cu ceva cultura 6ra cu trupu cu sufletu maghiara, 6ra cea neculta nu se temea de alt'a, decatu numai se nu -si p6rda privilegiele. Somnulu celu letargicu sub opresiunea secelorlu trecute nu las6 a ved6 periclulu, ce amenint6 natiunea, nici a preved6 de ap6rarea in contra lui!

Din acestu somnu letargicu a inceputu ai destept6 pre romani cu inceputulu seclulu presente unu Petru Maioru, unu Sincaiu, unu Cichindeal etc. aducundu-le aminte de originea loru, spunendu-le, ca limb'a loru e limb'a d6mnei lumei! C6 toti acesti'a inse mai multu a contribuitu la desteptarea romaniloru regeneratoriulu vietii politice a romaniloru, eminentulu si singurul nostru adeveratu publicistu G. Baritiu prin organulu seu fundatu la 1838, prin „Gazet'a Transilvaniei“.

Startintiei acestui organu avemu de a adscrie si memorabilulu acestu protestu ce se facu in 1842 de catra t6te corporatiunile Blasiulu in contra legei celei inumane si nedrepte, care vrea se introduca limb'a maghiara atatu in beserica catu si in t6te sc6lele romaniloru 1).

„Gazeta“ de o parte, Banurtiu profesorulu din Blasiu de alta parte, se nisuia a destept6 simtimentulu nationale romanu nu numai adormitu, ci, ce 6ra mai periculosu pentru vietii natiunei romane, deja inclinatulu mai multu spre ungurismu, decatu spre romanismu. Pre deplinu i a desteptatu inse pre romani apasarea, ce li se pregatea prin legea mai susu-memorata si respective pasirea barbat6sca a inteligentiei blasiane in contra celei legi.

In anulu urmatoriu 1843 se incepuse procesulu profesoriloru din Blasiu 2) in contra episcopulu Lem6ny, sub a carui domnia se latiea destramarea moravuriloru cu maghiarismulu chiaru si in

1) In acelu protestu se dechiara, ca nu in 10 ani — dupa cum decret6 acea lege, d6ra nici in de una sutu de ori 10 ani ei nu voru introduce limb'a maghiara in beserica romana unita, nici in sc6lele romane!

Alte corporatiuni romane nu au protestatu in contra celei legi, din contra — d6ca sum bine informatu — consistoriulu din Sibiu — dupa m6rtea episcopulu Moga — a introdusu limb'a maghiara in afacerile sale. (3)

2) Acei profesori au fostu: S. Barnuti, Dr. Ios. Popp, G. Moldovanu, D. Boeriu, L. B. Popp si B. Albini, dintre cari astadi numai L. B. Popp mai este in vietia, fostulu atunci profesorulu de Matematica si Geometria, celu de antaniu, care a propusu aceste scientie in limb'a romana in liceulu din Blasiu.

palatulu episcopescu. Ajunga a insemná aici despre acestu procesu aceea, ce se scrie in istori'a romaniloru de A. Papiu pag. 137:

„Procesulu nationale besericescu in contra episcopulu Lem6ny in esentia nu a fostu decatu unu precurs6ru alu resbelulu romanismulu in contra ungurismulu. „Gazeta“ si acelu procesu au datu espresiune spiritulu nationale; „Gazeta“ si acelu procesu a formatu pre acei romani inmortalu, cari au datu directiune positiva romanismulu in contra ungurismulu la an. 1848 (adica lupt'a pentru nationalitate). „Gazeta“ a formatu 6stea; procesulu dela Blasiu pe conducatoriulu 6stei romanismulu. Portatoriulu acelu procesu, teneri, cari in urm'a acelu procesu fura constrinsi a parasu Blasiulu 3) si ceialti teneri, cari in urm'a acelu procesu ne mai fiindu acceptati la statulu preutiescu, se aplecara la „scientie politice juridice pre la sc6lele maghiare, continuandu pretotindenea servitiulu apostolatulu nationalitatei, formanduse in societati, cari tieneau adunari, se deprindeau in scrieri literarie nationali, intorceau pre tenerii cei retectiti in sc6lele strainiloru; pre cei buni ei intariera in credinti'a nationale si ii incuragia, acestia se pusera in capulu romaniloru in an. 1848; acestia fura autoriulu si conducatoriulu miscarei nationali in 1848; acestia prefetii si tribunii romaniloru 4). D6ca nu erau acesti romani, diumetate a romanimeii 6ra condemnata de nou spre a se lupta sub nume strainu, pentru glori'a si interesele strainiloru, c6 in tempurile trecute de trista memoria.“

Pana candu ungurii se consulta asupra midiu-l6celorlu, cum ar' put6 mai usioru si mai curundu maghiaris6 pre romani 5); pana candu ungurii nici ca ne mai dicea romani, ci s6u unguri romani, s6u romani unguri; pana candu chiaru si romani inteligenti se afl6, cari pre romani ii numiea „oláh ajku magyar“ 6): pana atunci romanii cei nestricati si credintiosi corpulu nationale dicea, dupa cum scrie Desprez franculu: „Noi suntemu romani“ si se ingrimea si ei de midiu-l6ce, cum se scape de periclulu, ce le amenint6 ecsistinti'a nationale, manuita prin t6te tempestatile secelorlu barbare!

Cu catu tendea maghiarii mai tare a maghiaris6, cu atatu mai tare crescea interitarea romaniloru asupra maghiarismulu; in ac6st'a dispusetiune interitata ne a aflatu revolutiunea din an. 1848! —

Cultur'a scientifica in Transilvania si Ungaria.

II. D6ra comerciulu cum este reprezentatu? Nespusu de reu, adica: in Ungaria cu 14.012 firme, 6ra in Transilvania numai 431. Pe toti celilalti Monitoriulu nu i p6te numera intre adeveratii comercianti, decatu numai intre asia numitii negutiatorasi, sf6rnari, mamulari, desagari, cercelari (Kr6mer, Greissler etc.).

D6ra nobilimea? Afara de unu numeru 6reare de familii aristocratice in sensu feudalisticu,

3) Se scia, ca in urm'a cercetarei facute prin episcopulu rut6nu Gaganetz si vicariulu episcopescu dela Munk6ts in procesulu memoratu, profesorii au fostu dispusi la parochii pe sate, ce ei nevoindu a accepta fura stersi din Albulu diecesei c6 6meni nesubordinati, prin urmare fara chiamare la statulu preutiescu.

4) Dintre cari multi au caditu in lupta cu ostile maghiare, 6r' unu numeru mare justiciati prin reb. maghiari.

5) Vesel6ny strig6: Se stergemu obagi'a, d6ca se voru face unguri obagii romani. Kossuth strig6: Se contopimu pre t6te natiunile in unguri, ca-ce altfeliu noi ungurii (elu 6ra slovacu) cauta se perimu etc.

6) Unguru cu buze — limba — romana, ad. romanu numai din gura.

anume in Ungaria suntu 94.243 nobili proletari, 6ra in Transilvania relative de patru ori mai multi, adica 74.134 nobili (nemesi, boieranasi) opincari, parte barbat6sca, adeverati reprezentanti ai ignorantiei si ai brutalitatei, cari inse toti suntu investiti prin lege cu dreptulu electoralu!

6ra inalt'a protipendata, aristocrati'a de man'a antai'a si a d6u'a? Respectu la esceptiunile care ar' face on6re la ori-care alta ti6ra; inse dn. Mátrai aplica si acesteia cunoscutele sententie esite odini6ra din p6n'a nefericitulu cancelariulu transilvanu comite Nicolae Bethlen, carele dupace infruntase aspru pe aristocrati, pentru ca -si desm6rda (resfacia) copiii si i lasa a tandalf tempulu cu nimicuri, ne tienendu'i strinsu c6 se invetie mai multu decatu ceva, apoi le arunca in facia urmat6riele miserii: „Ac6sta produse in Transilvania atati domni, aristocrati tirani si fara Ddiu; de aici esira apoi inca si atati judecatori nedrepti si atheisti; de aici provenira si atati articlii mai noi de lege, decretati nebunesce, cari adica -si contradicu unii altora, cari suntu adusi spre a ruina unii pe familiele altora, spre a se perde pe sine, si pe noi toti, cu descendentiulu nostru cu totu*). De aici au esitu atati advocati, doctori, secretari si protonotari de conditiune umilita, nascuti adesea din parenti tierani, pentruca copiii aristocratiloru n'au fostu capaci de asia ceva, apoi inse au murmuratu candu au trebuitu se se spele pe urm'a altora, dicundu ca patriotii nu suntu onorati, ci numai adunaturile de venetici**). D6ra cine se le d6 on6re, ca-ci este asia, precum dice St. Pavelu: Au datu pe filiulu unui magariu selbaticu la sc6la, dupa doisprediece ani a esitu c6 unu mare magariu selbaticu, care rage, sbi6ra, rinchiedia in t6te partile; nu -si a cunoscutu nici pe Dumnedieuulu seu, nici legile patriei sale, nici istoriele, nici macaru afacerile portate de antecesorii sei; si apoi unii c6 aceia se -ti guberne ti6ra, se -ti administre beserica, se -ti faca politica, se comande trupe, se m6rga in legatiuni spre a inchiaie tractate. Ac6sta ar' semnifica totu atata, c6 si cum ai cere dela murariu, c6 se -ti edifice una cetate fara maiugu, fara mistría, fara p6tra si calce. Inse despre vindecarea acestui reu amu se vorbescu airea; acum inchiaiu capulu acesta***).

*) Alusiunea lui Bethlen la legile de proscripi-tiunea mai multoru familii aristocratice, cum si la celea ce deschidea calea la totu feliulu de rapacitate lup6sca, si la celea prin care se vendea ti6r'a.

**) Se se spele pe urm'a altora. Pana in dilele principiloru Apaffy 6ra si in Transilvania datina c6 in resaritu, de a se spala pe mani mai inainte de a se pune la m6sa; spalatulu inse decurgea cu 6re-si-care ceremonía, cu ajutoriulu sierbitoriloru, cari tien6 lighianulu, torn6 cu ibriculu apa, tienea stergariele de indemana, 6ra domni (boierii) mergea la spalatu in 6re-si-care ordine, dupa etate, familia, rangulu, oficiu, din care cauza adesea se esc6 mari rivalitati, pana si ura si urgía in familii.

***) In limb'a originale: „Ez csinálta Erdélyben a sok nyomorgató istentelen urat, főembert, és ezekből aztán sok istentelen hamis bíró, igazgató, a sok bolond egymással ellenkező, egymás házait el rontó, magoknak és minnyájoknak s maradékjoknak ezeket vesztő újabb újabb articulásokat. Ez adta az alacson és sokszor paraszt ember gyermekeiből álló prókátort, doktort, secretariust és ítélő-mestereket, mert a fő ember gyermeke nem volt

Afara de Nic. Bethlen au mai fostu si alti unguri, cari au recunoscutu cu profunda dorere sufléscă lips'a de scóle multe si bune si mai ver-tosu lips'a de universitate in Transilvani'a. Avut-au ungurii unu barbatu, anume Ioane Apáczai, carele mai alesu in calitatea sa de profesoriu si rectoriu la scólele din Clusiu ecsercitase mare influintia asupra cul-turei connationaliloru sei pana in dilele lui Apaffy, atatu prin scriptele sale, catu si prin necurmatele mustrari si infruntari ce facea elu unguriloru pen-tru gros'a loru nescientia. Apáczai invetiase in tieri straine, cunoscase cateva universitati din ace-lea tempuri, din care cauza in totu cursulu vietiei sale a strigatu: Scóle, universitate! Acestu Apáczai a fostu care a disu ardeleniloru, ca ei suntu nise ómeni „sommurosi“, ca ungurii pentru nescienti'a si hebeuci'a loru au ajunsu de nespusa rusine si si bajocura in ochii celorualte natiuni europene, care nu fara cauza ii tienu dintre toti ómenii de cei mai hebeuci, de cei mai nepotintiosi si nas-cuti nauci*). — (Va urmá.)

Brasiovu 12 Febr. n. In acésta cetate comerciale esiea pana in septeman'a trecuta trei diarie politice in trei limbi si una fóia literaria, éra de 2 septemane incóce mai ese inca si unu alu patruea diariu politicu „Ostgrenze“, care -si a propusu a se ocupa multu cu — Orientele, adica cu tierile asiediate intre Carpati si Danubiu, intre Danubiu, Marea négra si Marea mediterana. Vomu vedé. Ceea ce avemu inse a observa la locul a-cesta este, ca pe airea, si anume pe la cetatile co-merciali (Emporia), foile politice au si cate una ru-brica, séu si cate una columna intréga, deschisa inadinsu numai pentru afaceri de comérciu, de in-dustria, de banci, de bursa etc. Se intielege apoi, ca in acele rubrice si colonne scriu totu ómeni de specialitate, cari cunoscu respectivele afaceri din fundamentu; éra pe la noi se pare ca astepta tóta lumea, cá redactorii se fia omnisciutori, genii uni-versali, se scia totu, se scia despre tóte cate se intempla sub sóre, cum se dicea mai de multu. De omnibus rebus divinis et humanis et de quibusdam aliis. Cá se tacemu ca in Brasiovu functionedia si una camera comerciale, la care se aduna materialu fórté multu, demnu de a fi cunoscutu in publiculu celu mare de prin piatiiele comerciali, déra apoi chiaru afacerile locali de tóte dilele inca dau ma-teria destulu de bogata spre a ocupa de ajunsu dóue si trei condeie de publicisti speciali pe fiacare septemana. Déra precum in multe altele, asia si pe acestu terenu ardelenii suntu inca numai in-cepetori.

Acestea premise, voimu se ne ocupamu asta-data din tóte nenumeratele ramuri ale comérciului numai cu unulu, cu alu cerealiiloru.

S'a observatu cu alta ocaziune, ca in acestu

arra való, s aztán morgott, mikor utól kellett mos-dani, hogy nem becsülök a hazafiak, hanem csak a sehonnaiakat, ki becsülné. Mint Szent Pál mondja. Beadták a vadszamar fiát a scholába, tizenkét esz-tendő mulva kijött egy mindenfelé ordító, visító, nyerítő nagy vadszamar, sem az Istene, sem hazája törvényét, sem a historiákat, még csak a maga viselt eleinek dolgait sem tudta, mégis országot, ec-clesiát, politikát, törvényt s országos hadakat, kö-vetséges tractákat igazgasson. Igenis a kömives csákány, kalán, kő és mész nélkül várat építsen. De ennek orvosságáról, ha érkezem, másutt szollok, most ezt a Caputot concludálom. Gróf Bethlen Miklos Ónélet leírása. Tom. I, pag. 224. Vedi despre acestu barbatu renumitu si in „Transil-vani'a“ fóia asociatiunei transilvane etc. din an. 1870 Nrii 5 et 6. —

*) Bizony, ha csak így lenne is, hamar vilá-got látnánk s le rázhatnók nyakunkból ama meg-mondhatlan gyalázatot, mely mián más nemzetségek-nek csudáivá és csufjává lettünk volt etc. — Si érási:

„Szem nélkül a test sötét s az ember értelem nélkül bárgyu. S ezért nem ok nélkül az emberek közt leg buttábbaknak tehetetlenebbeknek s gyer-mek körünk ota bárgyuságra születetteknek tartan-ak a szomszéd nemzetek etc.“ Apáczai. De Summa Scholarum necessitate. —

tempu se importa sume fórté mari de bucate din Romani'a in Transilvani'a. Pentru cá lectorii no-strii locuitori pe din afara, se-si facea idea mai buna despre acestu comérciu, vomu scóte aici cifrele au-tentice de importu, pe care ni le amu castigatu dela mana buna pe cei doi ani din urma, adica pe 1870 in care anu lips'a de bucate in Transilvani'a nu erá simtita cá acuma, si pe an. tr. 1871. Di-ferenti'a intre anu si anu remane cá se-si o in-semne fiacare pentru sine. Acestea importuri inse s'au efectuitu numai prin unu passu, adica prin alu Temisiului, adica din partile Campinei, Plo-iesciloru, Buzeului etc.

Asia déra s'au importatu din Romani'a in Transilvani'a prin passulu Temesiu in punti de vama (Zollgewicht):

Cerealie:	in an. 1870	1871
Grane	57.818	1,182.312 
Grau-secara amest.	879.535	1,433.360 „
Secara	116.680	1,885.500 „
Papsioiu (cucurudiu)	3,748.216	18,735.988 „
Legume pastaióse	2.496	5.262 „
Ordiu	194.810	828.005 „
	19.950	220.675 „
	5,019.505	24,291.102 „

Asia déra in an. 1871 s'au importatu numai prin vam'a Temisiului aprópe de cincii ori mai multe bucate, decat in an. 1870. Intr'aceea in-semnatatea acestei ramure de comérciu s'ar poté cunósce si mai bine atunci, candu s'ar publica date autentice dela tóte passurile si respective punctele de vama dintre Romani'a, Transilvani'a, Bucovin'a si Banatu. Déra fiinduca Temisiulu este passulu celu mai frecuentatu din tóte, cifrele comunicate aici ne potu servi de unu bunu indreptariu spre a ne forma parerile nóstre in acésta materia.

Pentru aceea cari voiescu a-si face computulu dupa mesura de capacitate, alaturamu aici urmató-riele chiai: In 1 cantariu (centenariu, maja de Vien'a) suntu 100  totu de Vien'a, suntu 112  de vama, séu 1 cantariu de vama are 88  totu de vama. 1 mesura austriaca (niederösterr. Metzen) cumpanita in  de vama, dá dupa diver-sele soiuri de cerealie diverse greutati. Asia

1 mesura de grau se computa cá de 90 	
„ de secara	80 „
„ amestecatu	80 „
„ papsioiu	70 „
„ ordiu	70 „
„ fasole	100 „
„ madiare	90 „
„ ovesu	50 „

Din acestea se poté computa, cam cate milióne de florini au esitu de ecs. in an. 1871 din Tran-silvani'a in Romani'a numai prin passulu Temisii si numai prin Romani'a. Se se adauge inca si miliónele care esu pe vite, lana, pei, seu, bran-diaría, lemnaríá si multime de alte producte, apoi se se compute si sumele ce primesce Transilvani'a pe manufacturele care se esporta de aici in Ro-mani'a, si atunci -si va esplica fara multa filosofía starea cea deplorabile a comérciului Transilvaniei.—

UNGARI'A. Lui br. Eötvös ei serbà univer-sitatea unu parastasu cu mare pompa in 2 Febr. Camer'a inca luà parte. —

Sectiunile camerei deputatiloru au desbatutu novell'a la legea de alegere, unele o respinsera cu totulu, cá una moméla, si cum nu, candu legea de alegere dela 1848 remane in valóre cu nedreptatile cele strigatórie, pentru cari nu avura simtiu novel-larii; d. e. unu Oláhfulu si multe alte orasiele din Transilvani'a de cate 1—4000 locuitori se aiba 1 dep. si unu comitatu d. e. Alb'a inf. cu 227 mii de lo-cuitori numai doi deputati, apoi acésta reprezentare se se numésca lege?

Min. Lonyay a pusu proiectulu de lege pentru mandatulu de 5 ani pe més'a camerei. Asta mai erá de adausu la maliti'a electorale, cá cu atatu se fia mai cu pretiu si coruptiunile; dér' multiamirea, dér' pacea interna si increderea unde voru fi in res-

timpu de 5 ani, déca prin coruptiuni se voru alege deputati totu de cei ce se uita preste umeru la starea poporului si apoi aceia voru codifica din is-vorulu coruptiunei 5 ani de dile totu coduri de pandi'a coruptiunei!

Comisiunea pentru instructiunea publica a pri-mitu proiectulu privitoriu la universitatea din Clusiu, si se va decide celu pucinu provisoriu cu 4 facul-tati. Filosofia, istoria si litere; scientie naturali si matematica; medicina; jura si scientiele de statu, la cari se va adauge institutul pentru formarea de profesori.

Dér' in Ardélu **limb'a romana** nu mai poté fi ignorata, cá pana acum. Déca universitatea va fi numai cu limb'a maghiara si nu intocma si cu cea romana: atunci statulu nu va avé odihna, pana candu nu va redica si pentru romani insti-tute de cultura a proportiunea sarcineloru ce le pórtá, universitate etc. si déca statulu va fi atatu de vitregu pentru romani, incatu se nu i respecte dreptulu egalitátei: atunci romanulu -si va face elu universitate, cum si candu va poté, dér' va misca cerulu si pamentulu, cá se i sara intru ajutoriu fa-cia cu unu guberniu atunci vitregu. —

Croatii si serbii scuipa focu de indignati, estia numescu conferintiele ministrului presied. in caus'a bes. serba complotu si amenintia, ca poté se se reinginga resbelu civile, déca barbatii de statu maghiari scutue scól'a si beserie'a nationale ser-bésca; ér' croatii in Zagrabia avura adunarea co-misiunei comit., in care nationalii in maiortate de-tunara pe maghiaroni. Regimulu croatu a tramisu mandatulu pe la judii procesuali, cá se se tienu de cele ce va dispune comitetulu unionisticu din Za-grabi'a in caus'a alegeriloru, si ei suntu burdugiti de nationali. — Dér' regimulu maghiaru ii va sili si elu cu alegeri directe la Pest'a, déca nu se voru indupleca a pupa man'a batausului. —

AUSTRO-UNGARI'A. Vien'a 10 Februaru. Caus'a polóna a aflatu aplanare in comisiune, déca polonii voru lucra pentru alegerile directe, cari voru a se introduce cu orce pretiu. Déca diet'a Galitiei va modifica resolutiunea sa in sensulu aplanarei, lucrulu va fi deocamdata traficatu. Proiectulu ale-geriloru directe s'a propusu in senatu; ce viforu va produce prin provincie, sci cerulu. — In Boemi'a alegerile directe se voru pune in lucrare, fiinduca diet'a se disolvà. —

Imperatulu se afla in Tyrol. —

Confederatiunea latina.

(Urmare.)

II. Intr'unu altu Nr., diariulu nostru cercet-éza déca e in adeveru practica idea confederati-unei latine.

Candu propune cineva o modificatiune óre-care in asiedimentulu de pana acum alu staturiloru, in-nainte de tóte are datori'a de a procede cu multa cumpanire, si de a nu face unu pasu inainte fara a avé in vedere trecutulu, fara a fi deplinu lumi-natu asupra drumului istoriei, care este maiestria adeverata a vietiei natiuniloru. Istori'a este o spe-cialitate propria cu deosebire a scientiei de statu; prin ea mai cu séma scienti'a de statu se deose-besce de invetiaturele scratu speculative. Asia procedau publicisti vechi cei mai insemnati: Machi-velli, Guiciardini intemeindu pre fapte istorice tóte preceptele politice.

Astfelu avemu a procede si noi. Viati'a po-litica a popóreloru moderne va fi calaus'a fidela pentru viitoriulu nostru.

O problema de urgente necesitate se presentá popóreloru inspaimentate in urm'a victorieiloru for-tieloru precumpanitórie ale germaniloru; acésta pro-blema e, cum se se asecure libertatea si indepen-dinti'a statelor in faci'a Germaniei? Acésta pro-blema nu resare din consideratiunile nici ale nóstre nici ale altora; ea nu e decatú o consecuintia lo-gica a fortiei cei puternice a evenimentelor.

A domni si a trai viéti'a politica prin grati'a lui Ddieu, nu se mai poté; a domni si a trai prin grati'a si la umbra, crediuta pana acum securá, a civilitatei moderne, e o ilusiune si mai rea; dupa ce ferulu si foculu au devenitu factorii dreptului,

si dupa ce Jone anticitatii a reavutu altariile sale cu fulgere si tunete moderne, carora scientia le a datu totu atributul puterei sale grandiose de astadi.

Lumea nu póte scapá de logic'a evenimentelor. Si déca nu póte, si déca acésta logica, intocmai cá faptul, cá ursit'a celor vechi, terea lumea incatenata inderetulu carului seu, lumea e fortia a medita si a resolve problema ce deriva inesorabilmente din acésta noua fase a umanitatei.

Problem'a cata deci a fi resolvita, si nu se póte resolve, decatu séu standu gat'a a muri séu lasandu campulu liberu invasiunei si concuistei; séu déca mai vremu vietia, pregatindu-ne a opune cu efectu, forti'a contra fortiei.

Ajungi la acestu punctu, si privindu ori-cine fortiele diverselor staturi, in starea loru izolata, le gasesce insuficiente pentru aparare. Déca ostirile Franciei, triumfatórie in atatea batalie in Crimea si in Itali'a au cadu; déca dóue imperii militare de mai multe secole, fura asternute la pamentu, unulu (alu Austriei) in cateva septemani, celalaltu (alu Franciei) in cateva luni: voru resiste óre invasiunei, Itali'a singura, Spani'a singura, miclele regate alu Portugaliei si alu Belgiei singure, — jun'a Romania izolata, parasita, singura, si Franci'a viitória, invinsa astadi si impucinata in prestigiulu, teritoriulu, materialulu de resbelu si ostirea sa, singure ce potu se face?

Dupa tóte acestea, naturalmente nasce intre-barea: cele dóue imperie invinse unulu dupa altulu, ar' fi fostu óre invinse totu aseminea, déca invasiunea avea de a combate in acelasi tempu fortiele unite ale amendurora? Ca n'ar fi fostu invinse, ne o spune pacea dela Prag'a stipulata cu repediunea aburului, indata ce Bismark suspectase ca Franci'a vóia se curga in ajutoriulu Austriei. Astfelu cá uniunea fortieloru militare e o necesitate pentru tierile cari nu au preponderantia militaria a Germaniei, si astadi acésta preponderantia, dupa Prusi'a, nu o conserva decatu Rusi'a si Statele-Unite ale Americiei. Nu remane deci popóreloru mai slabe, spre a acoperi insuficientia fortieloru loru si spre a optiené unu eculibriu posibilu, decatu a-si intruni singuraticele loru fortie militare print'r'unu ordinamentu comune; nu le remane adica decatu a se confederá militarmente pentru a-si salva libertatea si independintia.

A-si pune cineva sperantia in Angli'a, nu se póte; ea e prusiana; in Austri'a si mai pucinu, pentru ca ea, de si lingusita astadi de catra invingatoriu, nu e mai pucinu amepintata la rondulu ei, si déca n'a pututu ea séu a fostu impededata de a ajuta pre Franci'a, nu i se va erta si déca ar' vrea se sara intru apararea Italiei séu Spaniei; despre Rusi'a nu e nevoia de a dice ceva, ér' Franci'a e umiliata si incapabile de a se garanti pre sine in sa-si pentru lungu cursu de timpu.

Suntemu dér' singuri, singurei pre lume; si e pentru prim'a óra ca Europ'a se afla intr'o positiune mai rea decatu aceea in care se aflá pre tempulu caderei imperiului romanu, caruia i mai remasesera inca ostiri putinti, care impededara in cursu de mai multe secole victori'a preponderanteloru fortie ale barbarilor.

Pentru noi italianii, dice „La Confederazione latina) e ceva mai multu. Preteste de invasiune nu lipsescu noului imperiu; avemu papatulu nemultiamitu in Rom'a, acestu vechiu aclamatoriu alu strainiloru in Itali'a. Si déca astadi Prusi'a se tiene in reserva in cestiune, cine póte fi siguru de purtarea sa de mane, atunci candu puterile noului imperiu voru fi mai bine consolidate?

Ori in cotr'o ne întorcemu privirea, avemu cuvinte de a inghiatia de teróre; forti'a nuda e singur'a dómna in Europ'a, si cum ea respectá dreptulu, o veduramu in Franci'a. Dér' dupa teróre si chiaru in incesi perturbatiunile terórei, a intinde fara resistentia si cu lasietate gátulu sub secure, nu e fapt'a de ómeni, si repumna instinctulu de conservatiune, care este acelasi in natii, cá si in individe.

Ce remane déra de facutu? A intruni fortiele tuturor; a se confederá intre sine tierile, cari se simtu slabe, pentru cá se nu cadia prad'a fortiei si dieului tunu, astadi arbitriulu dreptulu in lume.

Confederatiunea ce propunemu, gasesce bazele sale istorice solide si vechi in sistem'a aliantieloru ce salvara civilitatea lumii inainte de an. 1870. In adeveru, atunci candu un'a séu mai multe natii precumpaneau prin puterea loru, celalalte se unia intre sine pre catu tempu eculibriulu erá amenintiatu, pentru mai multe luni séu ani; cate odata si pentru mai multa de unu quartu de seclu,

cum se intemplá in resbelulu celu de treidiece de ani.

Cu acestu sistem se trai in Europa dupa caderea imperiului romanu. Cu finitulu seclului din urma si in primii cincispredece ani ai seclului curente, aliantiele Angliei, Austriei si Rusiei, in cursu de 20 ani scapara aceste tieri de absorbirea francesca, si le detera apoi victori'a dela Waterloo. Aliantiele Nordulu contra Revolutiunei disputara acesteia terenulu preste o diumetate de seclu. Aliantia intima intre Prusi'a si Rusi'a a distrasu la 1866 imperiulu milenariu alu habsburgiloru asupra Germaniei; si o alta aliantia a Prusiei, Rusiei si Angliei, acoperita de catra acesti doi din urm'a, complici prin velulu prefacutu alu unei neutralitati traditórie, a datu lovitura de gratia prestigiulu si preponderantiei francesca a celui de alu doile imperiu. Astfelu de confederatiuni -si gasescu germanulu loru in aceste si alte aliantie de o durata mai multu séu mai pucinu lunga ce au ecsistatu pururea in Europ'a. Si asia precum aliantiele durara catu si periclulu ce le provóca, si precum periclulu de astadi va tiené unu tempu nemesuratu, nepreveditu, va fi permanente: asia aliantieloru temporarie voru succede acum aliantiele perpetue, adica confederatiunile, cari voru nasce dintr'o conditiune istorica a umanitatei cu unu caracteru de permanentia din caus'a permanentiei periclului.

Rusi'a se tiene potinte de mai multi secolu, si tóta Europ'a, mai multu séu mai pucinu faci-siu, fú constrinsa de a-si mantiené aliantia contra ei. Germani'a ce se redica acum in centru Europei face mai multu decatu Rusi'a, si ver-cine o va considera astadi, cá mai cu putere si mai bine prevediuta cu duci si ostiri eesercitate, va nimeri adeverat'a si dur'a realitate politica.

Europ'a deci se afla astadi in aceasi necesitate de a sta complecta in faci'a Germaniei, cá si mai inainte in faci'a Rusiei, a-si apara propria securantia si independintia. Vom dice mai multu: proclamarea noului imperiu germanu, fundatu de noii longobardi, e o provocare facuta lumii, provocare teribile, avendu pentru sine laborulu victoriei; si form'a proclamatiunei si pretensiunile unanime ale Germaniei intregi, cu toti scriitorii germani in frunte, o spunu pre facia, ca avemu in secululu XIX reinvierea imperiului lui Carlu-Magnu, care insemnéza supunerea tacuta si vasalitatea tuturor popóreloru si principiloru Europei, dinaintea noului Cesare. Da, Carlu-Magnu ese din mormentu rein-tineritu prin fortia si barbaria. Nemtii suntu cari lu facú se reinvia, si in fruntea nemtiloru profesoratulu nemtiescu. O spune acésta „Times“, organu nemtiescu, de si ese in Londonu: „Profesorii nemti, dice acestu diariu, au manifestatu cele mai selbatiche teorie in privirea teritoriiloru din afara, cari trebue a fi anexate Germaniei unite, fara a provóca vreunu semnu de nemultumire“. Ni o spune si contele de Cray in camer'a deputatiloru din Monachiu la 19 Ianuariu 1871. Nu le mai ajunge nemtiloru Germani'a crescuta, precum e adi, prin teritorie danese, polonese si francesca: Inainte, totu inainte! Laborulu germanu pórtu scrisa pre foile sale fluturante, concuist'a Europei. Ei voru Germani'a cea mare, care va se dica absorbirea si germanisarea italianiloru, unguriloru, slaviloru, — adica a tuturor popóreloru ce constituie astadi imperiulu Austriei, si asia mai departe. Pentru ca éta cum inchia contele de Cray discursulu seu in camer'a bavaresca: O aliantia cu Austri'a e uniculu midiu-locu spre a realisa ide'a unei mare Germanie! —

(Va urmá.)

RECENSIUNI MODESTE

de Ionu Valeriu Barcianu.

„Adeverulu este binele.“

I. Nu e de negatu, ca romanii Daciei ciscarpatine se misca, in catu-va si pre terenu literariu, dér' dorere, numai in catu-va. Ce ésa mai cu séma aici de unu tempu incóce? — Poesii, poesii si ér' poesii, cá candu noi amu fi ajunsu degia la pragulu eldoradului, si si aceste mai numai dupa nume. Altu ce nimicu; asia incatu tóta miscarea literaria numai in pucinele nóstre foi periodice se manifesta si si in aceste de fórte pucini.

De necesitatea cea mai mare si neinungiuravara, de invetiamentulu poporulu si alu tenerimei, i poti numerá pre degete, cari se léga. Si astadi inca totu lipsescu: didactic'a romana nationala atatu in scólele nóstre populare, reale, comerciale, catu si in gimnasia; de alte carti, carti necesarie pentru academie si universitati nici nu voiu se amintescu. Apoi in institutelu nóstre ro-

mane nationale voimu dór' se crescemu romani adeverati in tóte privintiele.

Causele acestei inaintari lenóse, póte, voru fi alta-data tractate, dupa cum se cuvine si fara nici una reserva. In scólele nóstre populare, ma nici in aceste tóte, afara de unele abcdarie, cari inca s'au gatitu numai pre langa una asecurare ferma a cutarui séu cutarui consistoriu, nu suntu alte carti romane didactice corespundietórie. In cele gimnasiale, horibile dictu audituque! lipsescu tóte.

Inainte de tóte nu se propune acea gramatica a limbei romane, care este menita a unificá, generalisá si purificá scrierea romana. De gramatic'a elina, lucrata de cutare limbistu romanu, nici po-mana. De matese si geometria nici umbra; toti rodu la cea germana a lui Mocnik. Fisie'a inca nu i, decatu celu multu, scrisa pe trentie peritórie dupa propunerile profesorelui respectivu. Studiulu naturei l'amu vedutu la unu gimnasiu romanu din Ungari'a, scrisu cu potcóvele lui Cirilu din nu sciu care seculu, care manualu pentru astadi e pre vechiu si intardiatu. Manualu de filosofia — se carpescu séu cu cele germane séu cu versiuni un-guresci — uniculu, a lui Cipariu, la cei mai multi nu li face dorere de capu.

Istori'a universalá, compusa romanesce pentru gimnasia romane si pentru romani, nu este, afara de unele versiuni din germanesce, ma un'a chiaru si voluminósa (a lui Pütz, tiparita in tier'a coditieloru etc.).

A Transilvaniei (compendiu) ar' fi, fara inse a fi acceptata in gimnasia; séu póte, ca nici s'a incercatu introducerea ei. A tuturor romaniloru nu este, ci cu mari nevoi -si procura cate unulu a lui Laurianu din Romani'a libera. Ceea a strabuniloru nostri lipsescu — rusine cu verfu.

Despre geografi'a romana, speciala si universalá ér' nu potu dice mai multu, cá despre istoria. A lui Bellinger a esitu din usu — celu pucinu la gimnasiale sasiloru din Ardélu, cari pana acum suntu cele mai sistemisate, mai practice, cutediu a afirmá, si mai inaintate. In fine de istori'a limbei si a literaturiei nóstre romane nationale, tacu pentru ca me infioru, cum stamu cu ea. Doctrin'a religiunei si istori'a besericei nóstre resaritene, intre tóte, e cea mai representata. De alte manuale pentru astronomia, geologia, s. a. s. a. multe, fórte multe, se vede, ca inca nici nu ni a venitu tempulu.

Asia stamu cu invetiamentulu poporulu si alu tenerimei romane in Daci'a ciscarpatina. In modulu acest'a apoi vomu cresce si instrui romani si romanesce in institutelu nóstre romane nationale! Ér' códa a fi in lume inca nu ne pre place.

Séu cresce curatu nationala, séu perire; aceste suntu alternativele, cari le arunca tempulu presente in faci'a popóraloru.

Avemu se alegemu, se ne decidemu, dér' curundu.

II. Intre astfelu de impregiurari deci, bombardati de pre una parte, precum bine o scimu si sentimu toti, de guverne, cu dreptu si fara dreptu, de pre alt'a, dér' cu totu dreptulu, bombardati de popórale civilisate, si de tempulu, de care voimu se ne tienemu, nu potemu sentí altu ce, decatu bucuria, mangaiare si sperantia, candu se mai determina si incéca cate una anima romana a astupá de aceste lacune sperietórie si inca bine sciindu, ca de ce lucru s'a apucatu. Aceea sentimu si acum, candu bravulu si zelosulu profesoriu dela gimnasiulu romanu din Beiusiu, dlu Ionu Silviu Selagjanu presentéza manualulu seu: de geografia alu Daciei si Ungariei (séu precum e botezatu: alu Ungariei si tierile de coróna) tenerimei romane.

Manualulu acest'a, cá tóte celealalte, cari cadu in ramulu didacticei, este una aparintia cu multu mai insemnata pre campulu didacticei romane, decatu se nu ne oprinu pucintelu la ea, si se visitamu din tóte laturile acestu manualu.

Una geografia si mapa a Ungariei si tierile de coróna, atatu pentru scólele populare, catu si pentru cele gimnasiale, amesuratu tempulu si recerintieloru presente, a lipsita cu totul. In Ardélu -si mai ajutau romanii, cum si cu ce -si poteau, dér' ce facea cei din Ungari'a cu cunoscientia geografica a patriei? Séu nu se studiea, séu numai din gur'a dlui invetiatoriu, séu numai din manuale pentru tenerimea maghiara, séu germana, si mai scie Ddieu, pentru ce altu soiu strainu, numai de unulu acomodatulu pentru alu nostru nu. Tóte trei moduri amintite fórte periculóse din punctele loru de vedere, a caroru tractare va fi candu-va detorinti'a scrietoriului istoriei desvoltarei romaniloru.

Precuventarea la manualulu din cestiune, s'a potutu cetí intréga in nationalulu si pretiuitulu diariu „Federatiunea“. Ea este una icóna fórte

Publicatiune.

Domnulu baronu comite supremu alu acestui comitatu a conchiamatu conferinti'a extraordinaria a comitetului comitatense alu Turdei, pentru diu'a de 26 Februaru a. c.

Dreptu aceea dera se provoca prin acesta toti membrii comitetului, se binevoliesca pre diu'a susu aratata a se infaciosia la conferinti'a ce se va tiené in Turd'a la cas'a comitatului, la 9 ore ante-medía. —

Dela vice-comitele comitatului Turdei.
Turd'a in 8 Februaru 1872.

Alexiu Miksa m/p,
vice-comite.

Publicatiune.

Una posesiune aflatória in cetatea Kézdi-Vásárhely constatatória din dóua edificia de locuitu cu celaria (pivnitia) uscate si boltite aflatórie sub ele; dintr'o móra artificiósá de aboru cu trei róte, dintr'unu magazinu de bucate, grasdu si cu fauria, provideute cu tóte cele de lipsa, tóte in stare solida si de nou didite; mai incolo dintr'unu edificiu isolatu diditu din lemnu, facutu pentru o fabrica de stearcu, din o curte mare si din o gradina spatiósá de legume si de fructe, se vinde de buna vóia sub conditiunile cele mai favorabile. Mai de aprópe se intrébè in Brasiovu la proprietariulu

Ioachimu Pánczél,
asesore giudiciale reg.

3—3

Efori'a spitaleloru civile.

Efori'a dorindu a inchiria ospelulu ce a construitu pe proprietatea Sinai'a din districtulu Prahov'a si care se afla pe siosau'a principale dintre Bucuresci si Brasiovu (Kronstadt), anuncia prin acesta pe amatori, ca va tiené licitatiunc in diu'a de 25 Februaru stil. vechiu in Bucuresci, strat'a Colti'a Nr. 38.

Conditiunile acestei antreprise suntu urmátóriele:

I. Ospelulu se inchiriasa cu dependentele sale, adica grasdiu, sopronu, carciuma, precum si stabilimentulu de bai infiantiatu de eforia. Antreprenoru va avé asemenea unu basinu pentru conservarea pesciloru si intr'una cladire a parte unu cuptoriu pentru fabricarea panei si frauzelei precum si spalatória. Asemenea -si 15 pogóne livedi pentru diferite trebuintie ale ospelului.

II. Inchiriarea se face pe terminu de cinci ani incepetori dela 23 Aprile 1872.

III. Efori'a se obliga a nu permite la alte persóne a infiantia pe acea proprietate stabilimente de asemenea natura.

IV. Efori'a se indatoréza asemenea a preda antreprenorului fiacare camera a ospelului mobilata cu mobiliariulu necesariu.

V. Impositele se voru raspunde de catra eforia. VI. Antreprenorulu se obliga a ficsa tarifele obiectelor de mancare obicinuite, luanduse de base pretiulu de midilocu intre pretiurile curente ale celorlu d'antaiu hoteluri din Ploiesci si Brasiovu, asemenea pentru ficsarea tarifelor cameriloru se va lua de base pretiurile curente ale celorlu d'antaiu, hoteluri din capitala.

VII. Aceste tarife suntu supuse aprobării eforiei, care nu va puté refusá aprobarea sa de voru fi alcatuite in modulu prescriu mai susu.

Celelalte conditiuni se potu vedé in cancelaria in ori-ce di pana la terminulu aratatu.

1—3

Siefu servitului.**Cursurile**

la bursa in 13 Febr. 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 44	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 " 04	" "
Augsburg	—	—	112 " —	" "
Londonu	—	—	113 " 60	" "
Imprumutulu nationalu	—	—	62 " 50	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	71 " 10	" "
Obligatiunile rurale ungare	—	—	80 " 30	" "
" " temesiane	—	—	77 " 75	" "
" " transilvane	—	—	75 " 50	" "
" " croato-slav.	—	—	— " —	" "
Actiunile bancei	—	—	846 " —	" "
" creditului	—	—	348 " —	" "

fidela, nu numai a starei sufletului autorelui, ci si a natiunei nóstre romane in acést'a privintia.

Partea cea mai atingatória de anima, din acést'a precuventare tare interesanta, este inchiarea, unde dice: „Disei in adinsu, de amu gacitu cu tempulu, ca in una era asia molipsita una péna debila, cá si a nóstra, pucinu póte scóte la cale; contezu deci la simpathi'a a loru sute de discipuli, si mosii mei cei dulci si multi amici de principia.“

— De unde tonulu acest'a plinu de ingrigire amestecatu totu una-data si cu óre-si-care doru fierbinte —? Noi, cari trebuie se fimu partinitorii, suntemu caus'a la astfelu de tonuri. Tonulu acest'a lu vomu aflá mai la toti scrietorii nostri seriosi. In prospeta memoria ni este inca, din tempulu celu mai recente, cestiunea organului „Transilvani'a“. Unii dintre noi strigau, si inca spre uimire cu vehementia, se incete cu totulu a mai esí, asia e, pentru ca unii dintre noi nu i damu acea proptea, se precepe materiala si spirituala, si acea pretiure, care i se cuvine fara indoiéla, ca-ci a nóstra stare intelectuala o representa foile nóstre de literatur'a popóraloru si natiuniloru lumei. De „Archivu“ numai rusinandune pana in fundulu animei inca si pana dincolo de elu, potemu vorbi. Ma, de cate ori vomu amintí de acelu isvoru de auru si miere, totu de atatea ori mangimu cu colóre mai prospeta si mai neperitória pét'a, care diace pre noi pentru acestu indiferentismu inspaimantatoriu. „Amiculu scólei“, „Amiculu poporului“ acum se tienu inca numai de regiunea negureloru. — Unde amu si, de amu fi parinitu dela inceputu cu totii scrierile serióse si folosítórie, déca amu fi desvoltatu egalu zelu si lucrare poterica intru propagarea acelor'a? — Acolo, ca astadi n'ar trebui se ne tangimu unii, si altii se scriemu asia precum o facemu. (Va urmá.)

NB. Una rogare si aici umilita, dér' ferbinte!

De ani amu reclamatu necesitatea de a se asedia pe la tóte episcopiele romane cate una comisiune, cu insarcinare a compune si recensé carti didactice neaperatu necesarie pentru institutiunea poporale, media si superióra. S'a facutu acést'a? Ne rogamu se ne informati de succese. Pana incatu s'a facutu?! Déca nu, óre voru amana episcopiale cu scótele loru populari si media, ca, dorore! alte n'avemu inca, a se pune tóte siepte in relatiuni amicali literali, facundu acele comisiuni una reuniune pentru scopulu acesta si scotiendu la lumina din contielegere cele mai pipaite carti didactice, mai antaiu numai cate una de o specialitate pentru tóte scótele tuturoru dieceselor (afara de cele relegióse, de cari are a se ingrigi fiacare confesiune la scaunulu metropolitanu prin cointielegerea sufraganeloru respective) si éca modulu celu mai inlesnitiosu a ne provedé intr'unu anu doi cu tóte opurile didactice si inca pipaite si primite si introduse preste totu! Éca si uniformitatea culturai nationale la usia! Deschidetii palatele! Nu o lasati, cá asprimea elementelor se o sbiciuéca pana se se usuce! Numai concordia parintésca intre capii confesionali, si poterile spirituali imbarbatate astfelu si inlesnite si in edare voru alerga pe intre-cute a suplini tóte defectele. Vomu conluera.

O Dómné! Cate sacrificia adusera capeteniele nóstre confesionali si pana acum pe altariulu besericei si alu instructiunei publice! Ne mai potemu indoi, ca cá unii, cari suntu gata a-si pune sufletulu pentru turmele sale, voru lasa nesuplinita acést'a necesitate strigatória, care ar' arunca una umbra intunecatória de multe alte fapte, candu ar' remané seuitata si neimplinita in chipulu acestu din tóte punctele salutariu?! Viderint consules! ca vin'a va apasa pe cerbicea celora, ce potu intruni poterile si nu facu. Nu mai e timpu a face erori si omissiuni! Se invetiamu a ne sacrificia simpathiele si antipathiele nóstre tóte, dér' tóte principiulu culturai nationale si alu vietiei natiunei romane!

Totu asemenea suntu rogare tóte inclitele collegia profesorali dela gimnasiile romane complete: Brasiovu, Blasiu, Beiusiu, Naseudu etc., Bradu si Caransebesiu, cá se pasiesca intr'o relatiune familiara, impartindu intre sene diversii rami de sciintie d. e. Naseudulu se compuna societatea geografica, economica, Blasiulu istorico-filosofica, literaria, Brasiovulu naturalo-istorico-fisico-technica, Beiusiulu matematica etc. etc. si cum s'ar decide intre

sene, din cari se prelucre cate unu manuale bunu din cele mai urgentu necesaria, (se afla unele si acum bune, numai se se caute si introduca) cá se se suplinesca orce lacuna de carti didactice pentru scótele media romane, si apoi acela censuratu print'o comisiune mixta din tóte corpurile si ambele confesiuni se se primésca in tóte scótele, ceea ce ar' inlesni si incuragia si munc'a la scopulu culturalu nationale luat prestu totu.

Credú, ca ne va fi rusine si de petre a ne mai intiepeni séu feri unii de altii, se nu dicu, Ddieule! a ne urgisi din caus'a unui u. si a unui n. u., cu cari ne imparechiaza dusmanii fericeiei nóstre, cá se nu prospereze nici una intreprindere nationale cu puteri leine si nefrangibile, ci se ne consumamu, se ne topimu cu certe si ure intre frati de unu sauge si o sórte, pana ce ele, alte natiuni, se sbóre la culme; d. e. maghiarii si germanii, ma si slavii nutrescu cea mai intima si mai strinsa comuniune literaria nationale intre sene, fara a se catiera de cele relegióse, cari cá clenodii ale conscientiei n'au de a se amesteca la scopulu comunu alu inaltiarei culturai nationale comune intru asemenea gradu pentru toti. Miscati ve rogu si dvóstra, cá se fia succesulu salutiferu intru tóte! — R.

Cronica esterna.

Berlinu 9 Febr. Camer'a deputatiloru a luat in delibertiune proiectulu de lege relativu la inspectiunea scóleloru primarie. Ministrulu cultorulu a disu: Legea nu are de scopu de a lovi in cleru, care n'are cuventu de a se teme de acést'a lege; guvernulu va alege cu precautiune pe acei, cari voru fi insarcinati cu inspectiunea scóleloru; este fórté posibilé cá cea mai mare parte din eclesiastici, cari protestéza, voru conservá inspectiunea scóleloru. Bismark dice: Partitulu clericalu alu camerei are tendintie confesionali, cari impedeza reconciliarea cu guvernulu; partitulu clericalu este fórté legatu cu partitulu polonu, care combate invetiamentulu germanu pe teritoriulu polonu din Prusi'a, dera bunavointia nóstra a ajunsu acum la marginile sale; noi scimu ce datorimu statului.

Londonu 9 Febr. O telegrama din 8 Februaru adresata din Philadelphia diariulu „Times“ dice: Statele-Unite se voru supune decisiunei arbitragiulu dela Genev'a, in dorinti'a loru de a ajunge la unu arangementu satisfactoru, dera nu voru retrage nici un'a din reclamatuniile loru. —

Date congressnali.

Spre a se convinge pre deplinu ori-care fiu alu besericei gr. cat., cumca din partea prea veneratulu ordinariatu metrop. s'a facutu de repetite ori celi mai energici pasi pentru castigarea concesiunei prea inalte de a poté tiené multu doritulu si reclamatulu congressu provinciale besericescu, inse pana acum totu fara rezultatulu doritu, ne aflamu in positiune a impartasi urmátóriele date:

Antai'a representatiune in caus'a congressulu s'a substernutu in 7 Septembre 1869 Nr. 1216; a dóua suplica la negativ'a venita dela locurile mai inalte fú asternuta in 1-a Maiu 1870 Nr. 25/pr., totu pre acelu timpu se asternú alta representatiune din partea ven. consistoriu metrop. publicata si in „Gaz. Trans.“; a patri'a representatiune resp. cerere s'a asternutu in 14 Sept. 1870 Nr. 1846, si a cincia representatiune fú asternutu in 6 Martiu 1871 Nr. 598, prin urmare de 5 ori s'a cerutu concesiune in scrisu, pre langa aceea cu tóta ocaziunea benevenita s'a urgitatu congressulu si verbalu si mai pre urma in 20 Octobre 1871. — (!!!?)

Nr. 46/1872 civ.

3—3

Publicatiune.

Prin care se face de obste cunoscutu, cumca domnulu advocatu Andreas Csiki spre practicare si a stramutatu locuinti'a s'a dela Turd'a la Brasiovu, primindu asupra s'a, dupa aratarea s'a cancelari'a domnului procuratoru ung. si fostulu advocatu Adolf Kenyeres.

Brasiovu in 15 Ianuariu 1872.

Din siedinti'a tribunalului r. ung.